

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ

О.С. Мельникова, Ю.В. Світлична

*Донбаська національна академія будівництва і архітектури,
вул. Державіна 2, 86123, м. Макіївка, Україна.*

E-mail: EconomicaDnasa@rambler.ru

Отримана 1 вересня 2007, прийнята 17 вересня 2007

Анотація. В статті розглянуто стан та перспективи розвитку комунального господарства регіону на прикладі дослідження діяльності підприємств Донецької області, що надають послуги з водопостачання та водовідведення. Оскільки підвищення ефективності функціонування комунального господарства є можливим лише за умови комплексного підходу, то особливу увагу приділено реалізації загальнодержавної програми «Питна вода України», перший етап якої передбачає стабілізацію фінансового стану підприємств галузі. Дослідження результатів виконання першого етапу програми зумовило проведення аналізу фінансово-економічного стану підприємств, в ході якого виявлено низку негативних факторів. За результатами аналізу підведено підсумки щодо незадовільного фінансово-економічного стану підприємств підгалузі та необхідності активізації зусиль, спрямованих на стабілізацію фінансового стану шляхом поглиблення реформ.

Ключові слова: комунальне господарство регіону, водопостачання, водовідведення.

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА РЕГИОНА

О.С. Мельникова, Ю.В. Светличная

*Донбасская национальная академия строительства и архитектуры,
ул. Державина 2, 86123, г. Макеевка, Украина.*

E-mail: EconomicaDnasa@rambler.ru

Получена 1 сентября 2007, принята 17 сентября 2007

Аннотация. В статье рассмотрены состояние и перспективы развития коммунального хозяйства региона на примере исследования деятельности предприятий Донецкой области, предоставляющих услуги водоснабжения и водоотведения. Поскольку повышение эффективности функционирования коммунального хозяйства является возможным при условии комплексного подхода, то особое внимание уделено реализации общегосударственной программы «Питьевая вода Украины», первый этап которой предусматривает стабилизацию финансового состояния предприятий отрасли. Исследование результатов выполнения первого этапа программы обусловило проведение анализа финансово-экономического состояния предприятий, в ходе которого выявлен ряд негативных факторов. По результатам анализа подведены итоги относительно неудовлетворительного финансово-экономического состояния предприятий подотрасли и необходимости активизации усилий, направленных на стабилизацию финансового состояния путем углубления реформ.

Ключевые слова: коммунальное хозяйство региона, водоснабжение, водоотведение.

STATE AND PROSPECTS OF THE COMMUNAL SERVICES DEVELOPMENT IN THE REGION

O.S. Melnikova, Yu.V. Svitlychna

*The Donbass National Academy of Civil Engineering and Architecture,
2, Derzavin str., 86123, Makiyivka, Ukraine.*

E-mail: EconomicaDnasa@rambler.ru

Received September 1, 2007, accepted September 17, 2007

Abstract. There are considered the state and prospects of the communal services development in the Region by example of studying the activity of enterprises of Donetsk region providing with water-supply and disposal services. As an increase of efficiency of the communal services operation is possible under a complex approach a special attention is paid to the implementation of the national program "Potable water in Ukraine", the first stage of which specifies a stabilization of the financial state of the industrial enterprises. Investigation of the results of implementing the first stage of the program was the reason for making an analysis of the financial and economic state of an enterprise, the analysis revealing a number of negative factors. By the results of the analysis they pointed out an unsatisfactory financial and economic state of the sub-industry enterprises and a necessity of making the efforts directed on stabilization of the financial state more active by extending reforms.

Keywords: communal services of the Region, water-supply, water disposal.

Вступ

В умовах сьогодення проблема ефективного функціонування комунального господарства регіону набуває особливої актуальності з огляду на високий рівень амортизації основних фондів житлово-комунального господарства та низький рівень сплати за послуги з боку населення та підприємств.

Для детального дослідження пропонується сфера водопостачання та водовідведення, процес реформування якої стримується низкою факторів:

- діюча система управління підгалуззю не повністю відповідає сучасним вимогам;
- повільно вирішується головне питання створення організаційно самостійних, фінансово спроможних та інвестиційно привабливих підприємств сфери;
- технічний стан мереж і споруд залишається незадовільним;
- через неоптимальний режим роботи насосних станцій втрачається близько чверті спожитої електроенергії;
- втрати води у зовнішніх мережах перевищують 30–60 відсотків;
- у багатьох регіонах України питна вода подається за графіком і за своєю якістю не відповідає вимогам чинного стандарту, а заплановані заходи щодо покращання якості води не виконуються;

- суттєвим чинником забруднення ґрунтових вод та джерел питного водопостачання в Україні є неналежне поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ);
- існує необхідність покращання нормативно-правового та методичного забезпечення реформування сфери водопостачання та водовідведення.

Для подолання негативного впливу вказаних факторів на діяльність підприємств, що надають послуги з водопостачання та водовідведення, прийнято Закон України «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2006–2020 роки» [1].

Виклад основного матеріалу

У відповідності до першого етапу (2006–2010 роки) Загальнодержавної програми «Питна вода України» на 2006–2020 роки передбачається стабілізувати фінансово-економічний стан підприємств питного водопостачання та водовідведення шляхом запровадження економічно обґрунтованих тарифів на послуги з урахуванням витрат на здійснення капітальних вкладень. Саме тому доцільним є проведення економічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств, основним видом діяльності яких є надання фізичним та юридичним особам послуг з водопостачання та водовідведення.

Інформаційною базою для економічного аналізу стали дані фінансової звітності, що надані двадцятьма підприємствами водопостачання та водовідведення Донецької області. За даними фінансової звітності проаналізовано майновий стан підприємств, визначено ступінь фінансової стійкості та ліквідності.

Аналіз майнового стану підприємств підгалузі виявив, що стан основних фондів підприємств Донецької області, які надають послуги з водопостачання та водовідведення, характеризується високим ступенем зносу (найменший його рівень дорівнює 56%, найбільший – 81%). При цьому зафіксоване постійне збільшення ступеня зносу основних фондів за всіма підприємствами підгалузі, що свідчить про обмеження можливостей щодо якісного та своєчасного надання послуг.

Результати аналізу фінансової стійкості виявили відсутність залежності від позичкових джерел – діяльність підприємств фінансується з власних джерел, при цьому зафіксована недостатність власного обігового капіталу та високий ступінь фінансового ризику у зв'язку зі збільшенням дебіторської заборгованості. Дослідження діяльності підприємств в напрямку пошуку зовнішніх джерел фінансування виявило відсутність довгострокових пасивів у переважній більшості підприємств комунального господарства, що свідчить про нестачу довгострокових джерел фінансування.

Отже, дослідження фінансового стану підприємств Донецької області, що надають послуги з водопостачання та водовідведення, виявило високий ступінь зносу основних фондів, нестачу власних оборотних фондів та стабільних та довгострокових джерел фінансування. Виправити становище вважається можливим за умови успішної реалізації заходів, що передбачені програмою «Питна вода України», в межах якої особливу увагу приділено питанням фінансування проектів, що спрямовані на оновлення матеріально-технічної бази. Як свідчить проведений аналіз запланованих заходів, плануються наступні джерела фінансування:

- 1) кошти державного бюджету;
- 2) кошти місцевих бюджетів;
- 3) власні кошти підприємств.

Ефективність реалізації запланованих заходів стає можливою лише за умови стабілізації

фінансово – економічного стану підприємств, що надають послуги з водопостачання та водовідведення. Поліпшення фінансового стану підприємств підгалузі планується досягнути шляхом впровадження низки заходів технічного напрямку, спрямованих на скорочення непродуктивних витрат та зменшення собівартості послуг. Ефективна господарська діяльність підприємств підгалузі на останньому етапі реалізації програми повинна забезпечити фінансування заходів за рахунок власних коштів підприємств.

Висновки

Отже, походючи з того, що стан підприємств сфер водопостачання та водовідведення на сьогодні не є задовільним, подальша стабілізація роботи галузі можлива за умови реалізації наступних етапів :

- впровадження системної роботи з реформування водопровідно–каналізаційного господарства і санітарного очищення відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки» та Закону України «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2006–2020 роки;
- сприяння поліпшенню системи охорони і відтворення поверхневих і підземних водних джерел та пріоритетному використанню захищених високоякісних підземних вод для питного водопостачання за рахунок впровадження новітніх технологій та обладнання;
- сприяння створенню безпеки питного водоспоживання в населених пунктах обласного і районного підпорядкування за рахунок масового впровадження групових і індивідуальних водоочисних пристроїв і будівництва водоочисних установок малої продуктивності;
- продовження роботи з наближення показників якості питної води та використання енергетичних та матеріальних ресурсів на виробництво житлово-комунальних послуг до вимог Європейського Союзу;
- впровадження заходів з енергозбереження, технічного переоснащення житлово–комунального господарства, зменшення витрат і

- втрат енергоносіїв, зниження енергоємності продукції та послуг, оснащення житлового фонду засобами обліку та регулювання споживання води і теплової енергії;
- сприяння широкому впровадженню у практику очищення стічних вод нових високотехнологічних синтетичних завантажувальних матеріалів;
- створення сприятливих умов накопичення інвестиційних ресурсів для технічного переоснащення підприємств;
- розширення зв'язків з міжнародними фінансовими організаціями щодо поліпшення ефективності роботи підприємств підгалузі,

залучення приватного сектору у процес експлуатації систем водопостачання та водовідведення на правах оренди або концесії.

Література

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки» – Інфодиск «Законодавство України».
2. Закон України «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2006-2020 роки. – Інфодиск "Законодавство України».
3. «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року». – Інфодиск «Законодавство України».

Світлична Юлія Володимирівна – асистент кафедри економіки підприємств Донбаської національної академії будівництва і архітектури. Наукові інтереси: регіональна економіка, економіка житлово-комунального господарства.

Мельникова Оксана Сергіївна – аспірант кафедри економіки підприємств Донбаської національної академії будівництва і архітектури. Наукові інтереси: економіка житлово-комунального господарства, інвестиційні процеси на підприємстві.

Светличная Юлия Владимировна – ассистент кафедры экономики предприятий Донбасской национальной академии строительства и архитектуры. Научные интересы: региональная экономика, экономика жилищно-коммунального хозяйства.

Мельникова Оксана Сергеевна – аспирант кафедры экономики предприятий Донбасской национальной академии строительства и архитектуры. Научные интересы: экономика жилищно-коммунального хозяйства, инвестиции.

Svitlychna Yuliya – an assistant lecturer of the department Economics of Enterprise of the Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture. Research interests: regional economy, housing and communal economy.

Mel'nykova Oksana – a postgraduate student of the department Economics of Enterprise of the Donbass National Academy of Civil Engineering and Architecture. Research interests: housing and communal economy, enterprise investment processes.